

Agrologi ei pärjää Elopille

Agrologien Liiton tämänvuotinen palkkakysely antoi hieman yllättävän tuloksen: aritmeettinen keskipalkka vuoteen 2012 kyselyyn verrattuna olisi alentunut 20 euroa. Viime vuoden tutkimus antoi kaikkien agrologien keskipalkaksi 3 315 euroa, mutta tämänvuotinen 3 295 euroa. Eli kauaksi Elopista jäimme.

VASTAAJIA

1054, joista päätoimisesti työssä 868 (v. 2012 843)
keskipalkka, aritmeettinen 3295 (3315) euroa
mediaanipalkka 3000 euroa
provisiota 46 vastaajalla, ka. 1013 euroa, mediaani 500 euroa

VASTAAJISTA

naisia 45,5 % (43,1 %), opistoagrologeja 57,8 % (59,1 %), amk-agrologeja 34,7 % (32,6 %), ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita 7,5 % (8,3 %)
87 % vastaajista toistaiseksi voimassaolevassa työsuhteessa
33 % vastaajista sivutoimisia yrittäjiä

Tulos ei yllätä, sillä kun vastaajajoukko eri vuosina vaihtelee, vaihtelee palkkakyselyn tuloskin. Tämä toteamus on tutkimustemme yhteydessä aiemminkin todettu. Tarkimman kuvan palkkakehityksestä antaisi henkilöidenttinen kysely, jossa vertailtaisiin samojen henkilöiden palkkojen muutoksia.

Tulosten arvioinneissa täytyy huomio kiinnittää niihin aloihin, joissa suuret vastaajamäärät antavat luotettavamman kuvan palkkakehityksestä. Koko vastaajajoukko oli vastaajamäärältään ja sukupuolirakenteeltaan yllättävän paljon vuoden 2012 kaltainen. Alakohtaiset vertailut ja koko vastaajajoukon vertailu löytyvät taulukosta 1.

Eri alojen vastausmäärissä muutoksia

Suurin vastaajajoukko oli tänäkin vuonna ProAgria keskuksissa työskentelevät. ProAgria keskusten vastaajamäärä lisääntyi noin 20 vastauksella viime vuodesta. Vahva kakkonen oli kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, heidän vastauksia oli lähes 30 enemmän kuin vuonna 2012. Myös maatilojen, Ely-keskusten, maatalouteen liittyvän teollisuuden, vakuutus- ja eläkelaitosten, opetuksen ja muun maatalouteen liittyvän alan vastaajien määrät lisääntyivät. Pienistä ryhmistä Faba tuplasi vastausmääränsä.

Merkittävimmät vastaajamäärien muutokset olivat muun valtion toimen, lomatoimen ja maa-

talouden ulkopuolisen alan vastaajissa. Muussa valtion toimessa vastaajamäärä väheni yli puolella ja kahdessa jälkimmäisessäkin lähenteli uhkaavasti 50 prosenttia. 4H:ssä pudotus oli 75 prosenttia, mutta vastaajaryhmänä se on ollut koko joukon pienin, joten sen vaikutus lopputulokseen on hyvin marginaalinen. Jatkossa 4H täytyy sisällyttää johonkin isompaan ryhmään. Pankeissa työskentelevien vastauksia tutkimukseen sisältyi 20 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

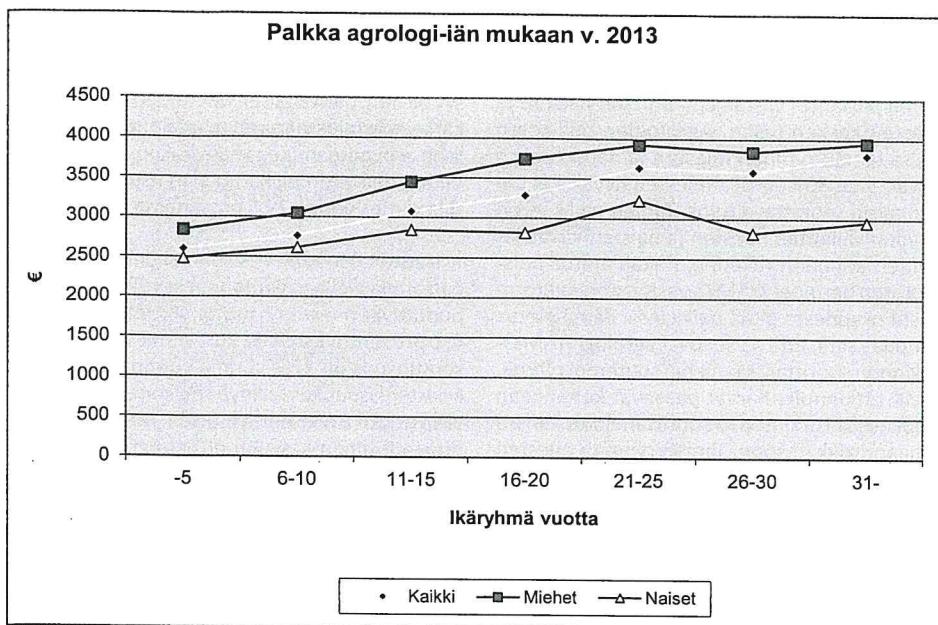
Alojen sisällä isoja heilahduksia

Keskipalkan alentumiseen ei kuitenkaan liene vaikuttaneet niinkään alakohtaisten vastaajien määrien muutokset, vaan joidenkin hyvin palkattujen alojen sisäiset keskipalkkojen muutokset. Isot muutokset viestittävät vastaajajoukon erilaisuudesta. Tässä elokuun 2013 palkkoihin perustuvassa tutkimuksessa eräiden alojen muutokset olivat melko rajuja.

Suurin alakohtainen muutos oli maataloustutkimuksessa (-16,3 %). Yli kymmenen prosenttia (-10,9) oli muun maatalousjärjestön kohdalla. Vastaavankokoisen (noin 20 henkilöä) ryhmän maataloilla työskentelevien palkkoissa oli puolestaan paras palkkojen nousu (21,2 %). Muu kunnan toimi ylsi 13, muu maatalouteen liittyvä ala 11,3 ja finanssiala 9,1 prosentin palkkojen nousuun. Varsin yhdensuuntainen palkkojen alenema on kolmen liike-elämää edustavan alan

	Keskipalkka		Keskipalkka		2012	2013	Palkkakehitys	
	2002	2004	2008	2010			2012/2013	2002/2013
Valtio	1937	2086	2771	2942	3178	3196	0,6	165,0
Neuvonta	1702	1834	2292	2520	2702	2756	2,0	161,9
Opetus	2144	2579	2743	3109	3402	3399	-0,1	158,5
Kunta	1912	2036	2481	2638	2927	3015	3,0	157,7
Maatila	2029	2386	2489	2458	2468	2990	21,2	147,4
Muu maatalous	2127	2219	2809	2647	2761	3073	11,3	144,5
Kauppa ja -teollisuus	2487	2693	3460	3495	3817	3591	-5,9	144,4
Finanssiala	3624	3963	4613	4804	4960	5082	2,5	140,2
Ei maatalousala	2453	2436	2918	3176	3614	3370	-6,8	137,4

Taulukko 2. Palkkojen pitkä kehitys työnantajaryhmittäin 2002–2013.

Taulukko 3. Palkat agrologi-iän mukaan.

kohdalla, joilla tulos osoittaa 6,5-8,8 prosentin palkkojen alentumista. Liike-elämän alojen tulos on painanut koko tutkimuksen keskipalkkaa viime vuotta alemmaksi.

Isompia palkkojen muutoksia kannattaa katsoa taulukosta 2. Siinä tarkastelua on tehty hieman suuremmissa palasissa. Isoista aloista kunta on päässyt kolmen, neuvonta kahden ja valtio 0,6 prosentin nousuun, ja jo edellä mainittu kauppa- ja teollisuus on vaipunut 5,9 prosenttia vuodesta 2012. Oikeassa sarakkeessa näkyvä indeksiluku osoittaa valtion palkkojen kehityksen olleen parasta vuosien 2012 ja 2013 välillä. Seuraavina ovat neuvonta, opetus ja kunnat.

Agrologi-iässä selvä sukupuoliero

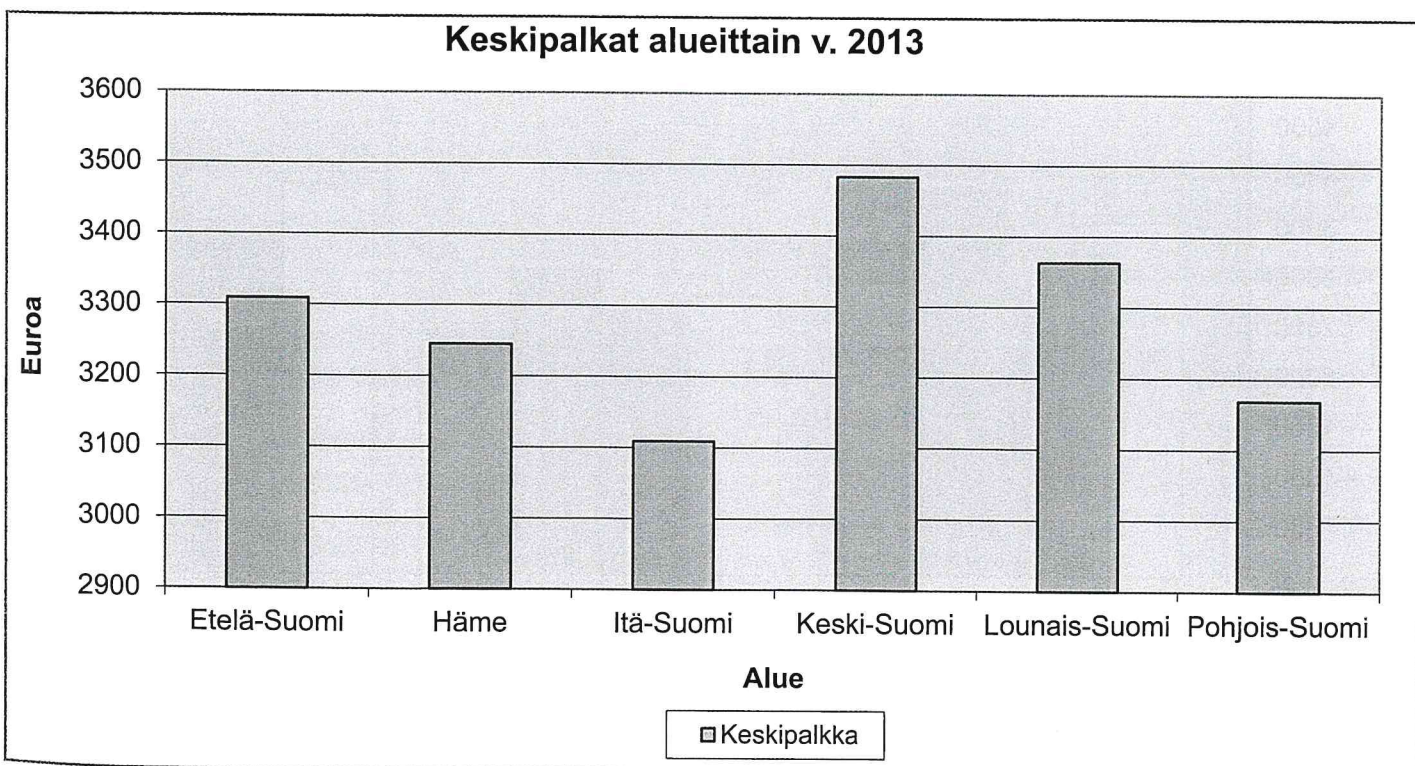
Agrologi-ikä kertoo viisi vuotta tai sen alle valmistuneiden keskipalkaksi 2 597 euroa. Naiset jäävät 91 euroa tuon alle ja miehet menevät 243 euroa yli. Naiset pääsevät kaikkien agrologien keskipalkan yli ainoastaan agrologi-iän ollessa 21-25 vuotta. Neljännesvuosisadan ylittävällä työuralla keskipalkka näyttää kääntyvän laskuun. Syy palkanlaskuun on kuitenkin vähäisessä vastaajamäärässä (37), mikä lisää sattuman osuutta. Miehet ylittävät keskipalkan jo heti viiden vuoden ylittävällä työkokemuksella. Miesten ja

naisten agrologi-iän profiilit ovat toistensa vastakohtia: naisten suurimmat vastausmäärät ovat luokissa 0-25 vuotta ja miesten yli 15 vuotta ylittävissä luokissa. Vanhin vertailukelpoinen luokka, jossa vastaajamäärät ovat riittävän edustavia on agrologi-ialtään 21-25-vuotiaat. Siinä luokassa miehet kuittasivat palkkaa 698 euroa enemmän kuin naiset (taulukko 3).

Agrologit toimihenkilöistyvät

Kaikkien agrologien keskipalkkaan vaikuttaa myös vastaajien työntekijäaseman muutokset. Toimihenkilöasemassa olevien naisten osuus oli viime vuoden luokkaa ollen nyt 81,5 prosenttia. Miesten osuus toimihenkilötasoisissa tehtävissä kasvoi viime vuodesta 4,3 prosenttiyksikköä (nyt 65,3 %). Miesten osuus keski johdossa aleni 31 prosentista 26,8 prosenttiin ja ylimmän johdon osuus pysyi 7,9 prosentissa. Toimihenkilötehtävissä miehet ansaitsivat 3 241, keski johdossa 4 196 ja ylimmässä johdossa 5 883 euroa. Keski johtoa lukuun ottamatta miesten ansiot olivat vuotta 2012 pienemmät.

Naisten vastaavat keskipalkat olivat nyt 2 676, 3 442 ja 3 743 euroa. Naisilla puolestaan keski johdon palkka oli parantunut viime vuodesta, mutta siihen luokkaan kuuluvien 59 vastaukset eivät merkittävästi miesten ja naisten kaikkien vastausten mukaan laskettua palkkaeroa juurikaan kaventaneet. Agrologien lisääntynyt toimihenkilöistyminen on yksi kaikkien agrologien keskipalkkaa alentanut tekijä (taulukot 7 ja 8).

Taulukko 4. Keskipalkat alueittain vuonna 2013.

Pohjois-Suomi paras nousija

Alueellisen palkkakehityksen yllätys löytyy Pohjois-Suomesta, jossa palkkojen nousu oli alueista paras. Pohjois-Suomen keskipalkka nousi 94 euroa, toinen nousija oli Keski-Suomi 22 ja kolmas Etelä-Suomi seitsemällä eurolla. Muilla alueilla jäätin vuoden 2012 keskiarvon alle, pahiten Hämeessä 195 euroa. Keski-Suomi oli alueiden selkeä ykkönen 3483 euron keskipalkalla. Kun Pohjois-Suomen keskiarvo parani 94 euroa ja Itä-Suomen keskiarvo putosi 56 euroa, jäi Itä-Suomi jumboksi 3 109 euron keskipalkalla (taulukko 4).

Opisto koulutustasojen ainoa petraaja

Eri koulutustasojen välisessä vertailussa kaikkien opiston suorittaneiden keskipalkka nousi ja ylemmän korkeakoulun aleni 32 euroa. AMK:n suorittaneiden keskipalkka aleni 45 euroa.

Opiston suorittaneet naiset kavensivat palkkaeroa miehiin 33 euroa. Eroa miesten hyväksi jäi vielä huikeat 949 euroa, sillä miehet tienasivat 3 851 ja naiset 2 902 euroa. Miehiä tähän ryhmään kuului 333 ja naisia puolet vähemmän eli 167 (taulukko 5).

Myös ammattikorkeakoulusta valmistuneet naiset kirivät miehiä 97 euroa. Palkkaeroa miesten hyväksi jäi vielä 394 euroa miesten keskipalkan ollessa 3 035 ja naisten 2 641 euroa. Ammattikorkeakoululaisissa naiset ovat enemmistönä

194 vastaajalla. Miehiä ryhmään kuului 106.

Ylemmän korkeakoulutetun 70 henkilön ryhmä jakaantui vastaajamääriltään naisten ja miesten kesken tasan. Agrologien palkkojen osalta tämän ryhmän miesten ja naisten eron kasvaminen 307 eurolla miesten hyväksi ei ole olennaisin seurattava tulos. Tämän palkkaeron kasvuun vaikuttaa miesten ja naisten vastaajakuntien erilainen rakenne, mikäli oletus naispuolisten agrologi (YAMK)-vastausten suuremmasta osuudesta pitää paikkansa. Tämä oletus kumpuaa siitä, että naiset ovat agrologi (YAMK)-tutkinnon suorittajissa miehiä suurempi ryhmä. YAMK-tutkinnolla harvat pääsevät kuitenkaan yliopistossa tutkintonsa suorittaneiden kanssa samaan palkkatasoon. Tämän ryhmän miesten keskimääräinen ansio oli 4 463 ja naisten 3 407 euroa.

Koulutustasoittain opistonaisen euro oli 75 (v. 2012 74), ammattikorkeakoulunaisen 87 (84) ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneen naisen 76 senttiä (84). Koko aineistossa agrologinaisen euro pysyi viime vuoden arvossa 76 senttiä.

Miesten sijoittuminen muutoksessa

Yksi miesten ja naisten palkkaeroa selittävä tekijä on ollut miesten suurempi työllistyminen paremmin palkattuihin tehtäviin. Palkkatutkimuksissamme on seurattu naisten ja miesten osuuksia viidellä parhaiten ja viidellä heikoiten

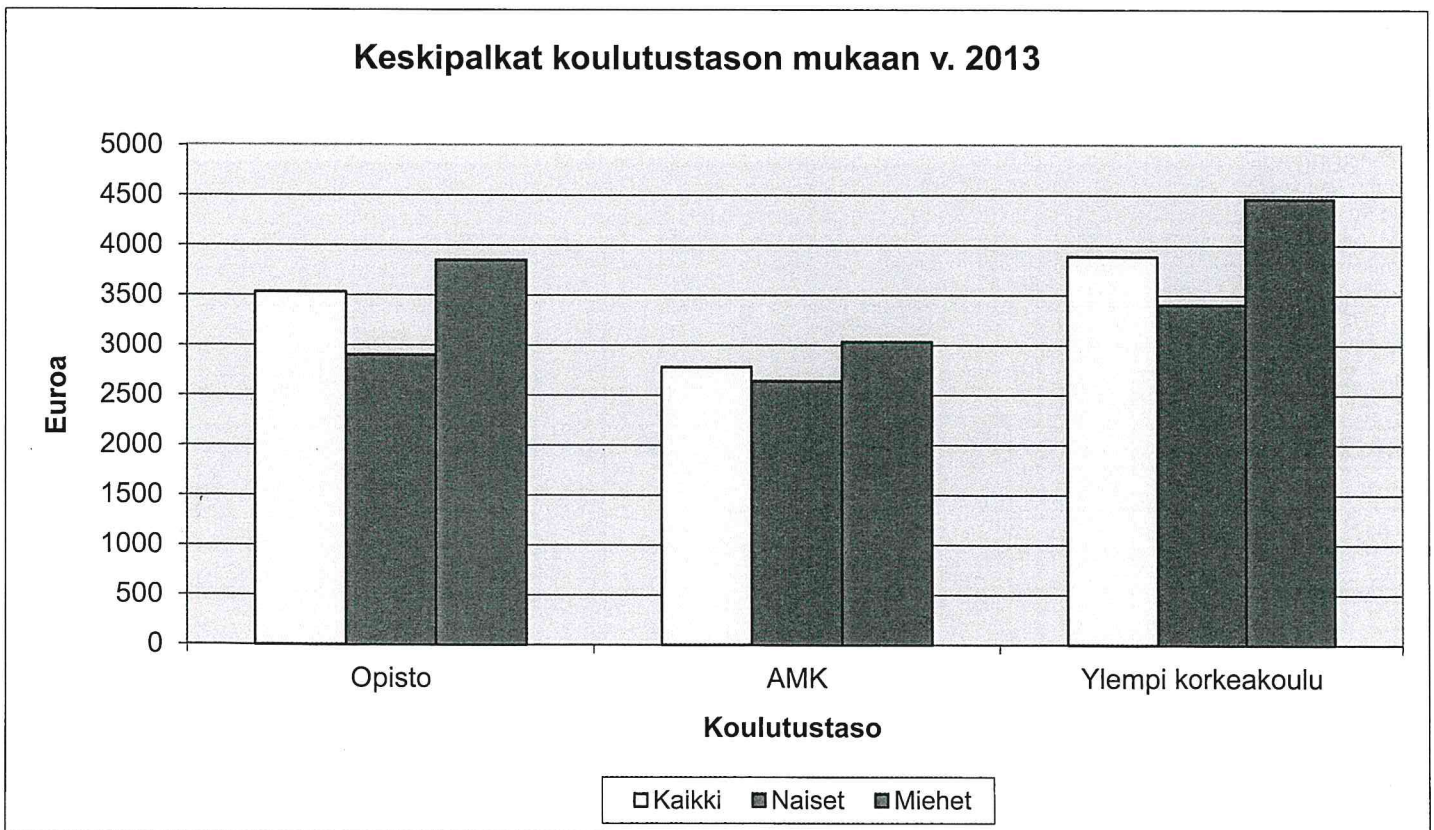
palkatulla alalla. Tällä kertaa naisten osuus viidellä parhaiten palkatulla alalla kasvoi 0,3 prosenttiyksikköä 20,1 prosenttiin. Nousun pääasiallinen syy oli mm. naisvaltaisen opetuksen nousu viiden kärkeen ja miesvaltaisen maatalouden ulkopuolisen alan putoaminen kärkiviisikon ulkopuolelle. Viiden heikoiten palkatun alan osuus säilyi naisilla viime vuoden 29,5 prosentissa (taulukko 6).

Naisten osuuden nousuun viidellä parhaiten palkatulla alalla vaikuttaneet syyt luonnollisesti pudottivat miesten osuutta. Pudotus oli peräti 4,1 prosenttiyksikköä, kun viime vuonna prosenttiosuus oli 32,2 ja tänä vuonna enää 28,1. Miesten osuus kasvoi myös heikoiten palkatussa viisikossa 2,8 prosenttiyksikköä. Merkittävin syy tämän ryhmän kasvuun oli ProAgria keskustun palveluksessa olevien miesten osuuden kasvu kolmella prosenttiyksiköllä. Miesten osuus viiden heikoiten palkatun alan ryhmässä oli nyt 21,0 prosenttia. Miesten osuuksien muutokset sekä viidellä parhaiten että viidellä heikoiten palkatuilla aloilla ovat tasoittaneet miesten ja naisten välistä alakohtaista sijoittumista. Sillä on ollut hienoinen palkkatasa-arvoa lisäävä vaikutus.

Kyselyssä selvitettyihin agrologien työllisyysnäkömyksiin palaamme Agrologit-lehden numerossa 4/2013, jolloin tarkastellaan agrologien työllisyystilannetta Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen valossa.

Kiitos kaikille vastanneille!

TEKSTI JA TAULUKOT:
Esko Lappalainen

Taulukko 5. Opiston ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden miesten palkat ovat selkeästi naisten palkkoja korkeammat.

	Keskipalkka					
	2013	Kaikki	Naisia	%	Miehiä	%
Pankki	5825	33	4	1,0	29	6,2
Vakuutus- ja eläkelaitos	4293	31	10	2,5	21	4,5
Maatalouteen liittyvä teollisuus	4178	66	15	3,8	51	10,8
Muu valtion toimi	3479	21	12	3,1	9	1,9
Opetus	3399	65	38	9,7	27	5,7
Maatalouden ulkopuolinen ala	3370	48	21	5,3	27	5,7
Muu kunnan toimi	3369	24	7	1,8	17	3,6
ELY-keskus	3251	74	34	8,7	40	8,5
Maatalouskauppa	3168	68	19	4,8	49	10,4
Muu maatalousjärjestö	3134	22	11	2,8	11	2,3
Muu maatalouden liikelaitos	3134	22	11	2,8	11	2,3
Muu maatalouteen liittyvä ala	3073	33	21	5,3	12	2,5
Maaseutuelinkeinoviranomainen	2991	122	66	16,8	56	11,9
Maatila	2990	20	8	2,0	12	2,5
Lomituspalvelutoimi	2809	15	11	2,8	4	0,8
ProAgria	2747	157	76	19,3	81	17,2
MTT Maataloustutkimus	2721	21	12	3,1	9	1,9
Faba palvelu	2420	20	15	3,8	5	1,1
4H	0	2	2	0,5	0	0,0
		864	393		471	

Taulukko 6.
Palkat sekä naisten ja miesten osuudet vastaajista aloittain.

Ägrolgien palkkatutkimus 2013
Palkkatiedot aloittain

	2013		2012		Muutos
	N	KA	N	KA	
Maatila	N	KA	N	KA	
Naiset	8	3321	5	2616	26,9
Miehet	12	2768	10	2395	15,6
Yhteensä	20	2990	15	2468	21,2
Neuvonta ja järjestöt					
4H	N	KA	N	KA	
Naiset	2		7	2080	
Miehet	0		1		
Yhteensä	2		8	2245	
ProAgria keskus	N	KA	N	KA	
Naiset	76	2578	67	2469	4,4
Miehet	80	2908	68	2771	4,9
Yhteensä	157	2747	135	2621	4,8
Faba	N	KA	N	KA	
Naiset	15	2335	8	2303	1,4
Miehet	5	2673	2		
Yhteensä	20	2420	10	2288	5,8
Muu maatalousjärjestö	N	KA	N	KA	
Naiset	11	2564	9	2655	-3,4
Miehet	11	3703	14	4074	-9,1
Yhteensä	22	3134	23	3519	-10,9
Kunta					
Maaseutuelinkeinoviranomainen	N	KA	N	KA	
Naiset	66	2806	34	2710	3,5
Miehet	56	3206	60	3104	3,3
Yhteensä	122	2991	94	2962	1,0
Lomatoimi	N	KA	N	KA	
Naiset	11	2863	20	2784	2,8
Miehet	4		6	2603	-100,0
Yhteensä	15	2809	26	2742	2,4
Muu kunnan toimi	N	KA	N	KA	
Naiset	7	2738	15	2979	-8,1
Miehet	17	3629	14	2986	21,5
Yhteensä	24	3369	29	2982	13,0
Valtio					
Valtio, ELY-keskus maaseutuosaasto	N	KA	N	KA	
Naiset	34	2968	34	2846	4,3
Miehet	40	3485	31	3243	7,5
Yhteensä	74	3251	60	3035	7,1
Maataloustutkimus	N	KA	N	KA	
Naiset	12	2823	9	3305	-14,6
Miehet	9	2567	9	3198	-19,7
Yhteensä	21	2721	18	3251	-16,3

Muu valtion toimi	N	KA	N	KA	
Naiset	12	3223	22	3059	5,4
Miehet	9	3821	31	3520	8,6
Yhteensä	21	3479	53	3329	4,5
Maatalouskauppa ja -teollisuus					
Maatalouskauppa	N	KA	N	KA	
Naiset	19	2456	17	2630	-6,6
Miehet	49	3451	53	3746	-7,9
Yhteensä	68	3168	70	3475	-8,8
Maatalouteen liittyvä teollisuus	N	KA	N	KA	
Naiset	15	3486	7	3341	4,3
Miehet	51	4390	40	4791	-8,4
Yhteensä	66	4178	47	4575	-8,7
Maatalouteen liittyvä liikelaitos	N	KA	N	KA	
Naiset	11	2564	12	2675	-4,1
Miehet	11	3703	13	3978	-6,9
Yhteensä	22	3134	25	3353	-6,5
Finanssiala					
Pankki	N	KA	N	KA	
Naiset	4	0	7	4046	-100,0
Miehet	29	5968	34	5606	6,5
Yhteensä	33	5825	41	5339	9,1
Vakuutus- ja eläkelaitos	N	KA	N	KA	
Naiset	10	3483	10	3450	1,0
Miehet	21	4678	15	4931	-5,1
Yhteensä	31	4293	25	4339	-1,1
Opetus	N	KA	N	KA	
Naiset	38	3223	38	3412	-5,5
Miehet	27	3647	20	3384	7,8
Yhteensä	65	3399	58	3402	-0,1
Muu maatalouteen liittyvä ala	N	KA	N	KA	
Naiset	21	2652	14	2664	-0,5
Miehet	12	3809	7	2955	28,9
Yhteensä	33	3073	21	2761	11,3
Maatalouden ulkopuolinen ala	N	KA	N	KA	
Naiset	21	2285	28	2412	-5,3
Miehet	27	4173	52	4261	-2,1
Yhteensä	48	3370	80	3614	-6,8
Kaikki alat	N	KA	N	KA	
Naiset	395	2818	363	2808	0,4
Miehet	472	3698	480	3699	0,0
Yhteensä	868	3295	843	3315	-0,6

N on vastaajien määrä. Jos ryhmässä vastaajia alle viisi, ei palkkatietoa esitetä. Ka on vastanneiden aritmeettinen keskiarvo.

Taulukko 1. Keskipalkat aloittain ja niiden muutokset 2012–2013.